U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové, JUDr. Zdeňka Kühna, Mgr. Daniely Zemanové a Mgr. Bc. Ing. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **A. R.,** zastoupený Mgr. Alexandrem Vaškevičem, advokátem se sídlem Františkánská 7, 301 00 Plzeň, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 12. 2009, č. j. OAM-1-503/VL-20-PA03-R2-2007, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, ze dne 31. 5. 2010, č. j. 58 Az 2/2010 - 26,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 8. 12. 2009 žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o azylu“).

Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci. Ten rozsudkem ze dne 31. 5. 2010, č. j. 58 Az 2/2010 - 26, žalobu zamítl. Uvedl, že s ohledem na zjištěný skutkový stav, kdy žalobce od dubna 2006 po uplynutí platnosti víza pobýval na území České republiky nelegálně a podal žádost o mezinárodní ochranu až po rozhodnutí o správním vyhoštění, přičemž neuvedl žádné skutečnosti, z nichž by vyplynulo, že žádost nemohl podal dříve, bylo negativní rozhodnutí podle § 12 zákona o azylu vydáno v souladu se zákonem. Krajský soud neshledal důvodnou rovněž námitku nesprávné aplikace zákona o azylu z důvodu nemožnosti sehnat důstojnou práci v zemi původu. Soud neshledal pochybení správního orgánu ani při rozhodování o humanitárním azylu podle § 14 zákona. Nepřisvědčil rovněž námitce nedostatečně zjištěného skutkového stavu a podotkl, že žalobce byl při pohovoru dne 1. 12. 2009 seznámen s informacemi, jež měl správní orgán k dispozici, a jejich doplnění nenavrhnul, byť byl o svých právech řádně poučen. K namítané

nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí krajský soud uzavřel, že správní orgán odůvodnil své rozhodnutí podrobně, zabýval se všemi skutečnostmi zjištěnými v průběhu správního řízení, k veškerým skutečnostem uváděným žalobcem pečlivě přihlédl a tyto skutečnosti také hodnotil; napadené rozhodnutí proto nepřezkoumatelností netrpí.

Žalobce (dále též „stěžovatel“) brojil proti rozsudku krajského soudu včas podanou kasační stížností namítaje, že jsou dány důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“), tj. nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, vada řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, a nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí. Stěžovatel se domnívá, že krajský soud nesprávně posoudil možnost aplikace ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu v daném případě, tedy že žádost byla podána zjevně nedůvodně. Stěžovatel se ve své domovské zemi dostal do finančních potíží, nebyl schopen zajistit prostředky pro svoji obživu, proto žalobci nezbylo než vycestovat ze země původu a požádat o azyl. S ohledem na shora uvedené je dán důvod k udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona, neboť stěžovatel patří do sociální skupiny nezaměstnaných, kteří nemají žádné hmotné zabezpečení. Dále stěžovatel poukázal na to, že postupem správního orgánu podle § 16 odst. 2 zákona mu byla odňata možnost přezkoumat splnění podmínek pro udělení azylu z humanitárních důvodů podle § 14 zákona, přičemž na území České republiky žije již delší dobu jeho manželka a dcera.

Dále má stěžovatel za to, že žalovaný nedostatečným způsobem provedl dokazování, a na základě takto zjištěného skutkového stavu nebylo možné ve správním řízení o udělení azylu spravedlivě rozhodnout. Žalovaný nerespektoval situaci stěžovatele, který má jen velmi omezené možnosti pro zajištění důkazů o perzekuci v domovské zemi. Rovněž krajský soud ponechal tuto skutečnost zcela bez povšimnutí, čímž došlo k porušení rovnosti stran soudního procesu. Nadto je napadené rozhodnutí nedostatečně odůvodněné, což je v rozporu s § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů. Napadené rozhodnutí je proto v této části nepřezkoumatelné.

Stěžovatel nesouhlasí rovněž se způsobem, jakým se krajský soud vypořádal s tvrzením žalovaného o neexistenci překážek vycestování. Při vycestování zpět na Ukrajinu hrozí žalobci nebezpečí mučení, nelidského a ponižujícího zacházení, proto se domnívá, že splňuje podmínky podle § 91 pro přiznání překážek vycestování, kterými se žalovaný ani krajský soud ve svých rozhodnutích nezabývali.

Závěrem stěžovatel uvedl, že podaná kasační stížnost je přípustná podle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s., neboť krajský soud se neřídil závazným právním názorem vyjádřeným v rozsudku Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 Azs 107/2008 a doplňkovou ochranou stěžovatele se vůbec nezabýval. Také z tohoto důvodu je napadený rozsudek nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů. Stěžovatel dále požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti postupem podle § 107 s. ř. s., jelikož aby mohl uplatňovat svoje procesní práva u soudu, potřebuje být nadále přítomen v České republice.

Ze všech shora uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatele učiněné v průběhu správního řízení, a uvedl, že jak rozsudek krajského soudu tak napadené rozhodnutí byly vydány v souladu s právními předpisy. Konstatoval, že správní orgán zjistil skutečný stav věci, případ posuzoval ve všech souvislostech, zabýval se všemi skutečnostmi, které stěžovatel v průběhu správního řízení uvedl, a opatřil si potřebné podklady a objektivní informace pro rozhodnutí. Stěžovatel podal žádost o udělení mezinárodní ochrany, neboť chtěl v tuzemsku žít a pracovat, přičemž neuvedl žádné skutečnosti, z nichž by bylo možné učinit závěr, že ve své vlasti vyvíjel činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod. Jako bližší důvod své žádosti označil stěžovatel snahu zlegalizovat si pobyt na území České republiky pomocí řízení o udělení mezinárodní ochrany. Chtěl by v tuzemsku žít se svou manželkou, která zde má povolený pobyt za účelem zaměstnání, k tomu však slouží instituty upravené v zákoně o pobytu cizinců, jichž měl stěžovatel využít. K důvodům neudělení doplňkové ochrany žalovaný uvedl, že stěžovateli v případě návratu do vlasti nehrozí žádná vážná újma ve smyslu zákona o azylu. V řízení rovněž nebyl zjištěn zřetele hodný důvod pro udělení humanitárního azylu. Z uvedených důvodů žalovaný navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti nejprve hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a není důvodné kasační stížnost odmítnout pro nepřípustnost.

K námitce stěžovatele, že kasační stížnost je přípustná podle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s., jelikož krajský soud nerespektoval závazný právní názor vyjádřený v rozsudku zdejšího soudu ze dne 11. 2. 2009, č. j. 1 Azs 107/2008 - 78, Nejvyšší správní soud uvádí následující. V citovaném rozsudku Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 7. 2007, č. j. OAM-1-503/VL-20-12-2007, mělo být krajským soudem v předcházejícím řízení zrušeno z důvodu nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů, protože se žalovaný v uvedeném rozhodnutí, jímž zamítl žádost o mezinárodní ochranu jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, nezabýval otázkou možné újmy, která by stěžovateli mohla hrozit v případě návratu do země původu. V souladu se závěry vyslovenými v citovaném rozsudku zdejšího soudu Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 25. 5. 2009, č. j. 60 Az 69/2007 - 95, rozhodnutí žalovaného zrušil. Žalovaný následně doplnil správní řízení a vydal dne 8. 12. 2009 rozhodnutí, v němž stěžovateli neudělil mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu, proti němuž stěžovatel brojil žalobou a následně i touto kasační stížností. V řízení o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud poprvé ve věci žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 12. 2009, argumentace ustanovením § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. je proto nepřiléhavá.

Vzhledem k okolnosti, že v dané věci se jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany (dříve ve věci azylu), se Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení §

104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být kasační stížnost podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany lze pro stručnost odkázat např. na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaného pod č. 933/2006 Sb. NSS; všechna citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu dostupná na www.nssoud.cz).

Stěžovatel v kasační stížnosti v obecné rovině namítal, že ve správním řízení nebyl dostatečně zjištěn skutkový stav a že rozhodnutí krajského soudu je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. V tomto ohledu Nejvyšší správní soud poukazuje na svou ustálenou judikaturu, z níž plyne, že *„žalobce je povinen vylíčit, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl správní orgán vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž je povinen ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti. Právní náhled na věc se přitom nemůže spokojit toliko s obecnými odkazy na určitá ustanovení zákona bez souvislosti se skutkovými výtkami*“ (srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005 - 58, publikovaný pod č. 488/2005 Sb. NSS). Z uvedeného vyplývá, že kasační námitky musí zpravidla zahrnovat jak skutkové, tak právní důvody, pro něž stěžovatel považuje rozhodnutí soudu za nezákonné. Stěžovatel musí vylíčit, k jakým konkrétním vadám došlo podle jeho názoru v řízení před správním orgánem či před soudem, jakými blíže určenými vadami trpí podle něj rozhodnutí soudu, v čem přesně spatřuje stěžovatel nesprávné posouzení právní otázky soudem apod. Pouhá paragrafová či slovní citace některého zákonného ustanovení jako stížní bod neobstojí a je pro soud irelevantní. Jelikož stěžovatel svá tvrzení nikterak blíže nekonkretizoval, nemohl se jimi Nejvyšší správní soud zabývat (k obdobnému závěru dospěl Nejvyšší správní soud ve shora citovaném rozsudku ze dne 11. 2. 2009, č. j. 1 Azs 107/2008 - 78, v němž hodnotil totožně formulované kasační námitky stěžovatele).

Nejvyšší správní soud dále nepřihlédl ani k námitce nesprávného posouzení aplikace ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu. Tuto námitku stěžovatel uplatnil poprvé až v kasační stížnosti, ačkoliv tak jistě mohl učinit již v řízení před krajským soudem; námitka je proto nepřípustná podle § 104 odst. 4 s. ř. s. Nad rámec Nejvyšší správní soud uvádí, že v posuzovaném případě nebyla žádost zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 2 zákona o azylu. V napadeném rozhodnutí žalovaný stěžovateli neudělil mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona. Nejvyšší správní soud si nemohl nevšimnout, že nynější kasační stížnost je formulována téměř totožně jako kasační stížnost podaná právním zástupcem stěžovatele ve věci, v níž Nejvyšší správní soud rozhodl již zmiňovaným rozsudkem ze dne 11. 2. 2009, č. j. 1 Azs 107/2008 - 78. V posuzovaném případě žalovaný podle § 16 odst. 2 zákona o azylu nepostupoval, uvedená námitka tak na skutkový stav v této věci vůbec nedopadá.

Nejvyšší správní soud se nemohl zabývat ani námitkou stěžovatele, že splňuje zákonné podmínky pro udělení doplňkové ochrany. Prvně je nutné zdůraznit, že stěžovatel v řízení před krajským soudem žádné konkrétní pochybení žalovaného při rozhodování o udělení doplňkové ochrany nenamítal. Z tohoto důvodu neobstojí

argumentace stěžovatele, že se krajský soud v napadeném rozsudku doplňkovou ochranou vůbec nezabýval, neboť bylo právě na něm, aby v žalobě jasně formuloval žalobní body, jimiž by vymezil rozsah soudního přezkumu rozhodnutí žalovaného. Pokud stěžovatel v žalobě zákonnost rozhodnutí o neudělení doplňkové ochrany nezpochybňoval, nemohl se krajský soud touto otázkou nad rámec uplatněných žalobních bodů zabývat. Jak Nejvyšší správní soud konstatoval již v rozsudku ze dne 12. 3. 2009, č. j. 3 As 44/2008 - 80, „[v]*ýznam co nejpřesnější formulace žalobních bodů v žalobě vyplývá ze zásady dispoziční, kterou je řízení o žalobách ve správním soudnictví ovládáno a která znamená, že soud se při přezkumu správního rozhodnutí (s výjimkou taxativně stanovených případů) omezuje pouze na posouzení existence důvodů nezákonnosti správního rozhodnutí, které žalobce dovozuje.*“ Dále Nejvyšší správní soud uvádí, že tvrzení stěžovatele uvedená v kasační stížnosti, jimiž zpochybňuje závěr žalovaného o neudělení doplňkové ochrany, nelze pojmově podřadit pod důvody udělení doplňkové ochrany vymezené zákonem o azylu (§ 14a, § 14b zákona).

Následně Nejvyšší správní soud hodnotil námitku stěžovatele, že postupem žalovaného podle § 16 odst. 2 zákona o azylu mu byla odňata možnost přezkoumat, zda jsou dány podmínky pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona. Jak již bylo shora uvedeno, žalovaný v napadeném rozhodnutí nepostupoval podle § 16 odst. 2 zákona; kasační námitka je proto formulována nepřesně. Nejvyšší správní soud nicméně v tomto ohledu vyšel z námitky nesprávného posouzení splnění podmínek pro udělení humanitárního azylu, již stěžovatel dostatečně konkrétně formuloval v žalobě, a zkoumal, zda byly v posuzovaném případě splněny podmínky pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. K tomu lze odkázat na rozsudek zdejšího soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48, publikovaný pod č. 112/2004 Sb. NSS, z něhož vyplývá, že udělení humanitárního azylu *„je na volné úvaze příslušného správního orgánu a rozhodnutí o něm přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu. Soudu nepřísluší přezkoumávat, zda zde byly humanitární důvody či nikoli, to je věcí diskrečního oprávnění správního orgánu. Soud rozhodnutí o humanitárním azylu přezkoumává pouze z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů.*“ Obdobně Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55, k otázce humanitárního azylu poznamenal, že „[s]*mysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl neposkytnout. (...) Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na varianty, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu – sem lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory – ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá obecně z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.*“ S ohledem na výše citovanou judikaturu lze souhlasit se závěrem krajského soudu, který v rozhodnutí žalovaného neshledal žádné vybočení z mezí správního uvážení, neboť žalovaný úvahu nad humanitárním azylem provedl a žádné důvody pro jeho udělení neshledal (obdobně srov. rozsudek zdejšího soudu ze dne 1. 4. 2009, č. j. 2 Azs 5/2009 - 113).

Nad rámec Nejvyšší správní soud odkazuje na svoji konstantní judikaturu a uzavírá, že azylové řízení je třeba chápat jako zcela mimořádný institut sloužící k ochraně cizinců, kteří pociťují důvodnou obavu před pronásledováním v zemi svého původu. Legalizace pobytu prostřednictvím řízení o udělení mezinárodní ochrany je proto nepřijatelná (viz rozsudek ze dne 18. 11. 2004, č. j. 7 Azs 117/2004 - 55).

Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že námitky, jež stěžovatel učinil předmětem sporu, byly v judikatuře zdejšího soudu řešeny a krajský soud se nedopustil žádného pochybení, které by mohlo přivodit odlišnost rozhodnutí ve věci samé, a které by tak založilo přijatelnost kasační stížnosti.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tak poskytuje dostatečnou odpověď na námitky, které stěžovatel vznesl v kasační stížnosti. Kasační stížnost tedy svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele; Nejvyšší správní soud ji proto shledal ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a z tohoto důvodu ji odmítl.

Závěrem Nejvyšší správní soud doplňuje, že žádost o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je bezpředmětná, neboť podle ustanovení § 32 odst. 5 zákona o azylu je kasační stížnosti podané ve věci mezinárodní ochrany přiznán odkladný účinek přímo ze zákona.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. října 2010

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu